

NOKUT
postmottak@nokut.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Telefaks 21 02 34 01
Besøksadresse Tollbugata 35
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref:

Vår ref: 38777

Vår dato: 18.03.2011

Kommentar til forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning

Det vises til brev fra NOKUT 14.02.2011 med invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU.

Generelt

Forskerforbundet mener vurderingskriteriene fremstår som relevante og søknadsmalen synes å være godt tilpasset vurderingskriteriene. Det er positivt at det legges opp til to vurderingsomganger av søknadene. Det er også bra at den første utlysningen avgrenses til bare en utdanning fordi det vil kunne gi nyttige erfaringer før den første generelle utlysningen i 2013.

I forbindelse med søknadsprosessen mener vi at det bør klargjøres hvilke opplysninger som er offentlige, og på hvilket tidspunkt i prosessen.

Forskerforbundet etterlyser planer for hvordan SFU skal avvikles samt hvordan institusjonene skal forvalte resultatene videre etter SFU- perioden. I forlengelsen av dette mener vi at institusjonenes planer for hvordan de vil videreføre satsingen etter at perioden som SFU er over bør være et premiss i tildelingen.

Kommentar til kapittel 3 "Sentrenes organisering og varighet"

Det legges opp til at det gis tilsagn om bevilgning for hele senterperioden, men at neste års tildeling først utløses etter at foregående års rapport og regnskap er godkjent. Forskerforbundet støtter prinsippet som ligger til grunn for forslaget, men dersom hele tildelingen utsettes vil det kunne medføre uheldige konsekvenser for institusjoner som ikke har mulighet til å forskuttere dette innenfor ressursrammen. Forskerforbundet foreslår derfor at en andel av tildelingen skjer automatisk (30-50%), og at resterende midler utløses etter at foregående års rapport og regnskap er godkjent (50-70%).

For at tildelingen av senterstatus skal utgjøre en forskjell for institusjonene og muligheten for videreutvikling av utdanningene er det viktig at midlene som følger med sentrene blir mer enn bare toppfinansiering. Vi vil derfor understreke at den ekstra ressurstildelingen må gi rom for at sentrene kan knytte til seg flere ressurspersoner, muliggjør finansiering av mer kostnadskreven

utdanningsopplegg og utvikling av nye utdanningsopplegg etc. Videre må ressursrammen sikre finansiering av aktivitetene knyttet til utvikling og spredning av kunnskap om utdanning.

Ressursrammen må også ta høyde for at bibliotekene som berøres har mulighet til å tegne abonnement på nye elektroniske tidsskrifter og databaser, samt kan gjøre kopibestillinger (litteratur) og innkjøp av nye bøker. Vi erfarte fra etableringen av SFU-ene at noen berørte bibliotek fikk ekstra ressurser mens andre ikke fikk.

Tildelingen av senterstatus gjøres for fem år med mulig forlengelse til 10 år. Vi forutsetter at sentrene i hovedsak tilsetter i faste stillinger i tråd med tjenestemannsloven.

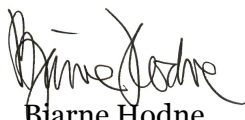
Kommentar til kapittel 4.2 Vurdering av søknadene

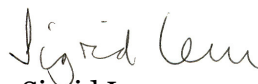
Det legges opp til at den første vurderingene av søknadene skjer av en internasjonalt sammensatt ekspertgruppe ledet av en ekspert tilknyttet en norsk institusjon. Her vil det kunne bli en utfordring å finne kriterier for utpeking av en leder som både ivaretar behovet for habilitet og legitimitet. Det ville kanskje vært en fordel om gruppen ble ledet av en av de internasjonale ekspertene.

Kommentar til kapittel 5 Vurderingskriterier

Det skisseres en karakterskala fra 1-7. Forskerforbundet stiller spørsmål ved om det er nødvendig og hensiktsmessig å legge til grunn en så finmasket skala. Rent semantisk er det ikke klart hva som er best av å være fremragende og eksepsjonelt god. Det er heller ikke enkelt å forstå forskjellen, og hensiktsmessigheten i å skille mellom "svak" og "mindre god". Vi mener det her vil kunne være hensiktsmessig med en grovere karakterskala. Det bør derfor vurderes en skala med fem eller seks nivå.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Bjarne Hodne
leder

Sigrid Lem
generalsekretær

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Vår saksbehandler: Ingrid Skjæggestad Jacobsen
Direkte tlf.: 6484 9053

Postboks 1708 Vika
0121 Oslo

Vår/our ref.: 2009/927

Deres/your ref.: 11/81-1

Dato/date: 15.03.2011

Høring - Invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Høgskolen i Akershus viser til brev av 14.2.2011 med en invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU.

Høringen ble sendt ut til fagavdelingene på høgskolen, samt studentparlamentet for uttalelse. Det har ikke kommet noen uttalelse innen intern frist.

Høgskolen i Akershus har derfor ikke noen innspill til forslag til krav og retningslinjer for SFU og kriterier for tildeling av status som SFU.

Med vennlig hilsen

Sigrun Berge
studiesjef

Ingrid Skjæggestad Jacobsen
seniorrådgiver

Kopi: Prorektor Olgunn Ransedokken
Avdeling for yrkesfaglærerutdanning
Avdeling for produktdesign
Avdeling for adferdsvitenskap
Avdeling for helse, ernæring og ledelse
Studentparlamentet

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo

Kommentarer til forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Vi viser til brev av 14.02.11 om kommentarer til forslag til krav og retningslinjer for SFU og kriterier for tildeling av status som SFU.

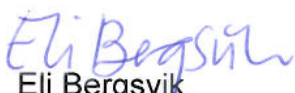
Høgskolen i Bergen er positiv til å etablere Sentre for fremragende utdanning for å stimulere til fremragende FoU-basert utdanning.

Forslaget til kriterier for tildeling av status som SFU, gir etter vår mening et godt grunnlag for å vurdere sentrale forhold ved både utdanningsmiljøet og utdanningsvirksomheten hos søkeren. Høgskolen har kun mindre merknader til forslaget som er sendt ut.

Når det gjelder mal for søknad om SFU, krever NOKUT fullstendig CV fra senterleder eller den som er tiltenkt senterlederfunksjonen. Høgskolen mener dette kravet må justeres. Dersom vertsinstitusjonen ønsker å rekruttere en ny person til senterlederfunksjonen, vil det først skje etter en eventuell tildeling av SFU status. Krav om fullstendig CV kan erstattes av en vurdering av krav til kompetanse for funksjonen som senterleder.

I forslaget til krav og retningslinjer åpner NOKUT for at ulike utdanningsmiljø og fagmiljø kan søke status som SFU. Det blir ikke sagt noe om størrelsen på miljøene som søker. I utlysningen av et pilotsenter innen utdanningsområdet lærerutdanning, definerer NOKUT hvilke lærerutdanninger som kan søke. Det går ikke fram hvilke muligheter det er for at ulike lærerutdanningsprogram kan samarbeide om en felles søknad. Høgskolen mener det må være mulig å søke om et SFU for lærerutdanning, der flere lærerutdanningsprogram deltar. Vi ser gjerne at dette kommer tydeligere fram i utlysningen.

Med hilsen

Eli Bergsvik
rektor

Audun Rivedal
høgskoledirektør

Fra: Simon.Bringeland@hihm.no

Sendt: 18.03.2011

Til: Postmottak NOKUT

Kopi:

Emne: Invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Høgskolen i Hedmark har ingen spesielle anmerkninger til forslaget om SFU.

Vi synes dette er et godt forslag.

Vi er enige i at kriteriene bør ligge høyt. Vi spør om det bør være noe om en eller annen form for videreføring når

den eksterne finansieringen opphører - skal det uttrykkes noen forventninger om dette? Eller legger man til grunn sentrene "legges ned" etter 5 eller 10 år? Selv om finansieringen er å forstå som toppfinansiering, vil noen institusjoner kunne ha problemer med finansiering uten eksterne bidrag.

Vennlig hilsen

Simon W. Bringeland
studie- og forskningsdirektør
Høgskolen i Hedmark

NOKUT - Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Postboks 1708 Vik
0121 Oslo

Ref:
11/81-I

Vår ref:
2009/3276

Saksbeh.:
Trude Remme

Dato:
17. mars 2011

INVITASJON TIL Å KOMMENTERE FORSLAG TIL KRAV TIL RETNINGSLINJER FOR SENTRE FOR FREMRAGENDE UTDANNING (SFU) OG KRITERIER FOR TILDELING AV STATUS SOM SFU

Vi viser til NOKUTs brev av 14. februar 2011 om ovennevnte.

Forslagene til krav til retningslinjer og kriterier for tildeling av status som SFU har vært på høring til avdelingene ved HiO, Senter for profesjonsstudier, Pedagogisk utviklingscenter og Studentparlamentet. På bakgrunn av tilbakemeldingene vil HiO uttale følgende:

Følgende anses som positivt:

- SFU'ene skal være forankret i lokale utviklingsmiljø med dokumentert utdanningskvalitet
- prioritering av arbeid som finner sted i interaksjonen mellom studenter, undervisere og utdanningens kunnskapsbase
- vekten som legges på FoU-basert utdanning, med henvisning til det brede kunnskapsbegrepet i universitets- og høyskoleloven
- vekten på utvikling og spredning mellom utdanning og relevant samfunns- og yrkesfelt
- vekten på kravet om at SFU skal bidra til spredning av kunnskap om kvalitativ undervisning som fremmer læring

I HiO sin høringsuttalelse av 14.12.2009 til Kunnskapsdepartementet ble det argumentert for at SFU-ordningen, i større grad enn det UHR-utredningen gjør, bør vektlegge behov og nytte. Det foreliggende utkastet til retningslinjer og kriterier ser ikke ut til å ha ivarettatt dette i tilstrekkelig grad.

HiO ser det som positivt at sentre for fremragende utdanning etableres som en parallell til sentre for fremragende forskning og andre toppsenterordninger innen forskning. Vi ser det imidlertid som ønskelig at forskjellene i dynamikken i utviklingen av forskning og dynamikken i utviklingen av utdanning løftes mer fram enn det som er gjort i utkastet til krav, retningslinjer og kriterier for SFU.

Forskning bygger i større grad enn utdanning på faglig spisskompetanse. Utviklingspotensialet ligger i faglig avgrensete forskningsfelt og i arbeidet til fremragende forskere og spesialiserte forskningsgrupper og etableringen av forskernettverk. Utviklingspotensialet for

utdanningsvirksomheten er mindre spesialisert, det har større grad av fellestrekk på tvers av fagmiljø og utdanninger. Det kan derfor være ønskelig å se utviklingen av fremragende utdanning som et fellesanliggende for bredere utdanningsfelt og på tvers av utdanninger, i større grad enn det gjøres i utkastet. Et annet poeng er at SFU-ordningen primært er rettet inn mot kvalitetsutvikling, der forskning vil utgjøre ett av flere virkemidler i utviklingsarbeidet. En vesentlig del vil være utviklingen av kompetanse, didaktiske tiltak og undervisningsrepertoar i lys av forankringen i institusjonelle rammebetingelser. De er ofte av institusjonell karakter og knyttet til faglige tradisjoner som gjelder på tvers av utdanninger.

Ut fra disse premissene har HiO følgende kommentarer til utkastet til krav, retningslinjer og kriterier for SFU:

- Forslaget til vurderingskriterier for søknaden inneholder en skala fra 1-7 som skal benyttes i forhold til resultatfaktorer, prosessfaktorer og innsatsfaktorer. HiO mener at det vil være behov for å utvikle et langt mer presist vurderingsverktøy for å kunne konkretisere kvalitetsforskjeller.
- HiO er enig i at kvaliteten i enkeltmiljøer bør være et vesentlig kriterium i vurderingen av søkerne. Vi ser det likevel som ønskelig at det legges mer vekt på utvikling og spredning *mellom utdanninger og mellom utdanningsmiljø*. Utkastet til retningslinjer og kriterier formulerer i stor grad søkerne som enkeltmiljø, for eksempel "utdanningen", "utdanningsmiljøet". HiO vil understreke betydningen av at ordningen sikrer åpen og likeverdig konkurranse mellom ulike utdanningsmiljøer ved tildeling av status som SFU, dvs. uavhengig av forskjeller i fagprofil og utdanningstradisjoner, og juridisk og finansiell status. Dagens, og historiske, forskjeller mellom universitets- og høgskoleinstitusjoner må overskrides ved SFU-tildeling. SFU-ordningen må sikre at miljøer ved eldre universiteter, nye universiteter, store og små høyskoler stilles likt ved vurdering og tildeling av SFU-status og -midler.
- Det bør også legges vekt på områder der utdanningstyper står overfor særlige utfordringer og der det fremlegges skisser til utviklingsprosjekter som vil kunne bidra til å heve kvaliteten på utdanningene.
- Potensialet for utvikling av utdanning er aspekt ved enkelte nøkkelmiljø, men det er også forankret i institusjonelle betingelser og faglige tradisjoner som er felles for flere utdanninger. HiO ser det derfor som ønskelig at retningslinjene og kriteriene for SFU også åpner opp for tematisk innrettete tiltak som flere utdanninger går sammen om, eller som gjelder for fagområder og institusjonen. Det vil innebære utvikling av spisskompetanse i utdanning som kan være bredt forankret faglig og utdanningsmessig. Dette vil være i tråd med CETL-ordningen i Storbritannia. Spredning av erfaring og formidling fra slike prosjekter vil sannsynligvis nå lenger ut enn spredning mellom samme type utdanning.
- Utkastet til retningslinjer og kriterier legger for eksempel vekt på sammenhengen mellom utdanning og relevante yrkesfelt, profesjonsutdanningenes særegne utfordringer og FoU-basert utdanning. Selv om det er særegne trekk for den enkelte utdanning, er mange av de sentrale utfordringene i høyere utdanning felles for beslektete utdanninger. Utfordringene knyttet til for eksempel relasjonene mellom utdanning og yrke, forskningsbasert utdanning, teknologi og utdanning, store studentgrupper og tverrprofesjonelt / -faglig samarbeid er fellestrekk. Det kan også være aktuelt å se på felles utfordringer for profesjonsutdanning eller mellom disiplinbaserte utdanninger, og å sammenligne og lære mer systematisk av variasjoner i arbeidet med liknende oppgaver.
- Utkastet til retningslinjer og kriterier kan legge mer vekt på at potensialet for utvikling av fremragende utdanning er knyttet til institusjonelle strukturer, retningslinjer, modeller og

tradisjoner. I det perspektivet kunne retningslinjene og kriteriene markere tydeligere betydningen av institusjonen som premissleverandør for utdanningskvalitet. Det ville også åpne for institusjonelt forankrete tiltak, strukturer og praksiser som legger grunnlaget for utvikling av fremragende utdanning.

HiO påpeker videre at kravene til dokumentasjon på utdanningskvaliteten ikke fremkommer av malen for søknad om SFU. For å sikre at dokumentasjonen tilstrekkelig dokumenterer utdanningskvaliteten er det viktig at NOKUT beskriver i malen hvilken dokumentasjon som kreves til søknadene.

Utover dette har HiO ingen flere merknader til forslaget til krav til retningslinjer og kriterier for tildeling av status som SFU.

Sissel Østberg
rektor

Ann Elisabeth Wedø
høgskoledirektør

Studie og FoU

Saksbehandler: Jo Ese
Besøksadr: Remmen
Telefon: 69 21 50 18
E-post: jo.es@hiof.no
Telefaks: 69 21 50 02

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Postboks 1708, Vika
0121 Oslo

Deres ref.: 11/81-1

Vår ref.: 2011/651

Dato: 18.03.2011

Kommentarar - krav og retningsliner for Sentre for framifrå utdanning (SFU) og kriterium for tildeling av status som SFU

Høgskolen i Østfold syner til brev datert 14.02.2011 der vi vert invitert til å kommentere forslag til krav og retningsliner for senter for framifrå utdanning (SFU) og kriterium for tildeling av status dom SFU. Forslaget frå NOKUT har vore på intern høyring ved høgskulen, og kommentarane våre er fundert i innspela frå denne høyringsrunda.

NOKUT har kun bedd om tilbakemelding på kriteria for tildeling, søknadsprosess og mal for søknad, så det er desse delane av dokumentet vi kommenterer.

Søknadsprosessen

Etter høgskulen sitt syn kan ein med fordel klargjere nokre element i “4.2 Vurdering av søknadene”. Her ynskjer vi å spele inn følgjande:

- Etter skriftleg søknad skal ei ekspertgruppe gjere ei vurdering. Det kjem fram at gruppa skal vere internasjonal og at leiar for gruppa skal vere tilknytt ein norsk institusjon. Kunne ein her ha gjeve ytterlegare kriterium for utveljing av medlemmene i gruppa?
- Når skjer utveljinga av medlemmene til gruppa nemnt i kulepunktet over? Før eller etter søknadsfrist?
- I andre omgang forsterkast den internasjonale ekspertgruppa med fire norske ekspertar. Etter kva for kriterie vert dei fire norske ekspertane valt ut?

Ut over dette har Høgskolen i Østfold ingen forslag til endring. Vi ynskjer NOKUT lukke til med det vidare arbeidet med SFU-ordninga i Noreg.

Med helsing

Elin Nesje Vestli
Rektor

Jo Ese
Rådgjevar

Høgskolen i Telemark

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Postboks 1708
0121 OSLO

Deres ref: 11/81

Vår ref: 2011/334

Dato: 16.03.2011

Høgskolen i Telemark - Uttalelse om forslag til krav, retningslinjer og tildelingskriterier for Sentre for fremragende utdanning (SFU)

Høgskolen i Telemark (HiT) viser til brev av 14.02.10 fra (NOKUT) om høring av forslag til krav, retningslinjer og kriterier for Sentre for fremragende utdanning (SFU).

HiT støtter i all hovedsak forslagene, men har likevel følgende merknader:

Til punkt 4.2 Vurdering av søknadene:

Det er viktig at den komiteen som skal vurdere søknadene, har medlemmer som kommer fra eller har god forankring i praksisfeltet og derved kan se søknadene i lys av praksisfeltets krav.

Til pkt. 5, underpunktet om Resultatfaktorer (side 5):

Dette punktet bør inkludere en vurdering av om utdanningens innhold og organisering er relevant også for praksisfeltet og for livslang læring.

Til søknadsmalens punkt 5 (side 7):

Det foreslås at følgende setning tilføyes under avsnittet om *Resultater*: "Beskriv utdanningens samarbeidsrelasjoner med praksisfeltet".

HiT vil understreke betydningen av gode samarbeidsrelasjoner med praksisfeltet i tilknytning til arbeidet med å bedre utdanningskvaliteten i profesjonsutdanningene. I tillegg ønsker HiT i denne sammenheng å presisere at utvikling av utdanningskvaliteten i profesjonsutdanningene må innebære at den kunnskapsutviklingen som foregår i praksisfeltet inkluderes i og blir en del av profesjonsutdanningene. Samtidig må den forskningsbaserte kunnskapen som skapes i utdanningssektoren og i forskningsmiljøene, i større grad få betydning for kvalitetsutvikling i sektoren. På denne måten vil vi kunne bedre utdanningenes legitimitet, samt bidra til at tilliten til profesjonsutdanningene økes også i praksisfeltet. HiT mener at utdanningskvalitet i denne sammenheng bl.a. handler om at praksisfeltet og utdanningssektoren sammen bidrar til kunnskapsskaping og utvikling både av utdanningene og av praksisfeltet.

Med hilsen

Dag K. Bjerketvedt
rektor

Nils Røttingen
høgskoledirektør

Postadresse
Postboks 203
3901 Porsgrunn
postmottak@hit.no

Besøksadresse
Kjølnes Ring 56

Kontakt
Telefon 35026200
Telefaks 35575002
Internett www.hit.no

Saksbehandler
rådgiver Åshild R. Kise
35575033
ashild.kise@hit.no

NOKUT
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2009/8724 EGJ000/900

Dato: 18.03.2011

Kommentarer til forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU. Norgesuniversitetet

Norgesuniversitetet er Kunnskapsdepartementets organ for å fremme fleksibel og IKT støttet utdanning og samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv.

Norgesuniversitetet er opptatt av:

- Samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv
- Bruk av IKT som verktøy for læring, for fleksibilisering av studier

Begge felt handler om å bidra til en ytterligere åpning av høyere utdanning mot omverdenen, og bidra til utviklingen av mer relevante utdanningstilbud. Dette er sentrale felt som institusjonene i høyere utdanning har et ansvar for å utvikle som en del av sine primære oppgaver.

Fleksibilisering av høyere utdanning er en av de toneangivende internasjonale trendene. Se rapporten "Giving Knowledge for Free", OECD 2007. Det forventes at UH-institusjoner utvikler fleksible studier og arbeider med digital tilgjengeliggjøring av både studietilbud, enkeltforelesninger, fagstoff/læringsressurser gjennom bruk av internett og sosiale medier. Grensene mellom studenter på og utenfor campus viskes gradvis ut. Den teknologiske utviklingen gir muligheter for nye pedagogiske grep. Etter- og videreutdanningsbehovet i samfunnet øker, og utdanningsinstitusjonene må tilpasse sine tilbud til behovene i arbeidslivet i mye større grad enn før.

Utdanningsinstitusjoner og -studietilbud globaliseres og møter krav og forventninger om mer transparens, mer tilgjengelighet og fleksibilitet. Den teknologiske utviklingen og samfunnets kompetansebehov er hoveddrivkreftene bak disse endringene og mulighetene. Både studietilbud og læringsressurser blir i stadig større grad åpent tilgjengelige. En internasjonal trend er knyttet til fremveksten av OER-bevegelsen (Open Educational Resources) Bedre og tettere samarbeid mellom institusjonene i UH sektoren og felles utvikling av læringsmoduler/studietilbud blir viktig. Det stilles krav til samarbeid og arbeidsdeling.

Den teknologiske utviklingen er en klar innovasjonsdriver. Det samme er kravet til samfunns- og arbeidslivsrelevans for utdanningene. Innovasjonsutfordringene i høyere utdanning er mangfoldige, og helhetlige grep er nødvendige på den enkelte institusjon.

St.meld. nr.44 (2008-2009) ”Utdanningslinja” omhandler kompetansebehovet i hele samfunnet. Samarbeidet mellom UH-institusjonene og arbeidslivet samt behovet for koordinering av tilbud og etterspørsel av arbeidslivsrelevant høyere utdanning og etter-og videreutdanningen, står helt sentralt her. Det opprettes i 2011 Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) ved alle UH-institusjonene. Dette for at arbeidslivssamarbeidet får bedre struktur og forankring enn i dag, og for at fleksible utdanningstilbud kan kunne utvikles i tettere dialog med arbeidslivet.

Norgesuniversitetet er svært positiv til planene for Sentre for fremragende undervisning, ikke minst fordi dette bidrar til å gi undervisningsarbeid og pedagogisk utviklingsarbeid høyere status.

NOKUT ber om kommentarer til kriterier for tildeling av status som SFU, og kommentarer til søknadsprosess og søknadsmal. Norgesuniversitetet har et spesielt fokus på kvalitet i IKT støttet utdanning og i utdanningstilbud utviklet i samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet. Vi vil med dette komme med en del innspill og betraktninger knyttet til disse kvalitetsaspektene.

1. Kriteriene for tildeling av status som SFU

Norgesuniversitetet mener at det bør gjøres kvalitetsvurderinger av søkerens konkrete aktiviteter og planer knyttet til **utvikling av relevans** i studiene, og de **samarbeidsmåtene de måtte ha med aktører i samfunnslivet** for utvikling av utdanningstilbud.

Videre mener vi at det bør knyttes kvalitetsvurderinger også til **hvordan fleksible IKT støttede studier leveres, grad av tilgjengelighet og hvordan man bruker teknologi i utdanningene til pedagogiske formål.**

Kvalitetsvurderinger av samarbeid, relevans, tilgjengelighet og pedagogisk bruk av IKT, kan knyttes opp mot innovasjonsaspektet når man vurderer søkere. Denne type kvalitetsvurderinger kan også ha en mer allmenn plass i kvalitetsvurderingene. Krav om samarbeid, relevans og bruk av teknologi er sentrale og etter hvert omseggripende for institusjonene i høyere utdanning.

Det skrives at ”*Sentrale aktørers (studenter, alumni, representanter for arbeidslivet m. fl.) tilbakemeldinger og oppfatninger om kvalitet i utdanningen vil inngå i vurderingen*”. Dette er veldig bra. Vi vil understreke at det da blir viktig å få, eller innhente, tilbakemeldinger fra ulike deler av arbeidslivet, evt. samfunnslivet. Det blir viktig å fokusere på spesifikke miljø som har sentral betydning som avtagere, og evt. miljø som er i et utdanningssamarbeid med aktuell institusjon. Det vil også være viktig å innhente synspunkt fra ulike grupper studenter. Studenter i etter- og videreutdanning, studenter som tar fleksible studietilbud osv. Dette for enda bedre å avdekke kvalitet i relevans, tilgjengelighet og IKT-bruk.

Resultatfaktorer, utdanningens læringsmål vurdert i forhold til studentenes prestasjoner

Det er viktig å finne gode måter å vurdere studentenes prestasjoner på som kan levere vurderinger som kan si noe om utdanningskvalitet. Kriteriene må selvsagt knyttes opp mot læringsmålene i en utdanning. **Men bør ikke også selve læringsmålene med tilhørende beskrivelser av lærings- og evalueringsprosesser vurderes?** Vi vil være opptatt av at en utdanning skal ha læringsmål som også avspeiler betydningen av relevans, betydningen av at utdanningen skal være tilgjengelig, og at den skal inneholde fremtidsrettet og pedagogisk bruk av teknologi, utvikle studentenes digitale kompetanse osv.

Så er det viktig å evaluere studentenes prestasjoner i forhold til læringsmålene og selvsagt andre elementer i læringsmålene. Norgesuniversitetet vil være opptatt av at man vurderer både campusstudenter og de som studerer på distanse og gjør bruk av fleksible studietilbud. Det vil

også være viktig hvor godt studentene lar seg integrere i arbeidslivet etterpå, hvor høy digital kompetanse de har osv.

Prosessfaktorer, vurdering av undervisnings- og arbeidsmetoder

Det er viktig for høyere utdanning å legge vekt på at utdanningene er FoU baserte. Vi ser at NOKUT legger vekt på betydningen av hvordan FoU-arbeid får gjennomslag i undervisningen og gjennomsyrrer studentenes læring. Vi vil peke på betydningen av synliggjøringen av det pedagogiske utviklingsarbeidet, og hvordan det bør få betydning for vurderingen av søkerne.. Et Senter for fremragende utdanning må ha et betydelig fokus på pedagogisk utviklingsarbeid, og i den forbindelse også kunne vise til innovasjonsaktiviteter. Sentralt i denne type innovasjon vil være bl.a. bruk av teknologiske verktøy, men også utvikling av nye utdanningsmodeller i samarbeid med aktører i arbeidslivet. Det er viktig å understreke at det her eksisterer store muligheter for utdanningssamarbeid som går utover det man vanligvis kaller for et praksissamarbeid. En utdanning, også den teoretiske delen, kan for en stor del gis på en arbeidsplass i nært samarbeid med faglige ressurser i arbeidslivet. Tilrettelegging av praksis og utdanningssamarbeid for øvrig er viktig ikke bare for profesjonsutdanningene, men for alle utdanninger.

Innsatsfaktorer, vurdering av faglig, pedagogisk og ledelsesmessig kompetanse, ressursutvikling og utnyttelse

I tråd med de øvrige innspillene vil vi her legge vekt på betydningene av en sterk og kompetent ledelse som har blikk for betydningen av faglig og pedagogisk utviklingsarbeid også i samarbeid med arbeidslivet, og i bruk av teknologi i utdanningene. Betydningen av innovasjonsledelse bør fremheves og understrekes. Videre vil det være viktig å legge vekt på en organisering, ressursutnyttelse og ressursutvikling som støtter opp om innovasjon.

”Senterplanen”

NOKUT understreker betydningen av høy kvalitet på søkerens eksisterende utdanningsaktiviteter. Dette er en forutsetning for tildeling av SFU-status. Det legges allikevel vekt på at dette ikke er tilstrekkelig. En søknad skal også dokumentere et senteres visjoner, strategier og planer, planer for videreutvikling og innovasjon og planer for spredning av kunnskap.

Ut fra Norgesuniversitetets erfaring med finansiering av utviklingsprosjekter vil vi anbefale at det også legges stor vekt på søkerens planer for videre utvikling. Vi vil påpeke at det vil være umulig for en institusjon innen høyere utdanning i dag som tar mål av seg til å bli et SFU, å ikke ha visjoner, strategier og planer som inkluderer pedagogisk utviklingsarbeid med fokus på relevans, arbeidslivssamarbeid, tilgjengeliggjøring og pedagogisk bruk av IKT. Dette bør også være sentrale elementer i et fremtidig SFUs arbeid med innovasjon.

2. Mal for søknad om SFU

NOKUT har laget et utkast til mal for søknad om SFU, som i store deler er generelt, og der det er tydelig at en ønsker å overlate til søkerne selv å definere hva som kan bidra til å beskrive den fremragende aktiviteten.

Under pkt. 5 i malen, der det fokuseres på *resultater*, *prosess* og *innsats* beskrives allikevel noen kriterier det er ønskelig at institusjonene skal gjøre rede for. Kriteriene som er nevnt er allikevel ikke fyllestgjørende. NOKUT bør derfor vurdere om de skal gå lengre i å sette opp et sett kriterier som beskriver noe av det de vil vite i en søknad. Institusjonene kan oppfordres til å fylle ute med flere aktiviteter som de selv synes er relevante utover det NOKUT setter opp.

Dette gjelder for eksempel når NOKUT ber institusjonene beskrive prosesskriterier. Da nevnes det betydningen av FoU arbeidet på institusjonen, men man nevner ikke betydningen av det pedagogiske utviklingsarbeidet spesielt. Videre nevnes betydningen av ”metoder for

praksisopplæring”. Dette er en svært begrenset del av det som kan sies å inngå som beskrivelser av et utdanningstilbuds relevans. Våre kommentarer under pkt. 1. i dette brevet kan for øvrig også sees på som kommentarer til malen for søknad om SFU.

Søknadsprosessen har vi ingen kommentarer til.

Utlysningen legger opp til at søkerne får stor frihet i å definere på hvilke områder og med hvilke metoder SFUene skal videreutvikle fremragende kvalitet. Etter vårt syn vil det være hensiktsmessig at det presiseres at kvalitetsutvikling må være et svar på sentrale utfordringer som høyere utdanning står ovenfor. De utfordringene Norgesuniversitetet er opptatt av er

- relevansutfordringer
- teknologiutfordringer

Vi håper at NOKUT ser på innspillene våre som nyttige og relevante. Vi ser frem til å følge med på det videre arbeidet med etablering av SFUer, og ønsker dere lykke til med arbeidet.

Vennlig hilsen

Eva Gjerdrum
Direktør

Norsk studentorganisasjon

Lakkegata 3 / 0187 Oslo

T: 22 04 49 70

F: 22 04 49 89

E: nso@student.no

W: www.student.no

Høringsuttalelse

NSOs arbeid med SFU sentre for gende utdanning

”Studentmedvirkning må ha som mål å styrke både sentrenes forankring i de kule studentdemokratiene, men også styrke kvaliteten på sentrene.”

NSOs kommentarer

NSO takker for mulighetene til å gi innspill til NOKUT i forkant av styrebehandlingen av denne saken. Vi er godt fornøyde med retningslinjene for sentrene, og mener både kravene og retningslinjene for sentrene er gode, og at tildelingskriteriene er gode.

Studentmedvirkning

NSO mener likevel at studentmedvirkningen i sentrene og i tildelingsrunden kunne kommet bedre frem. I forhold til kapittel 4.2 om vurdering av søknadene fra er det et ønske fra NSO om at det også er studenter som er en del av den internasjonalt sammensatte ekspertgruppen. Vi ser det kan være noen praktiske utfordringer med skaffe internasjonale studenteksperter, men vi er gjerne behjelpelig med å utarbeide gode metoder for å finne slike eksperter.

Vi mener også at søknadene burde ha et element hvor en sikrer studentmedvirkning i selve sentrene. Studentmedvirkningen bør både skje på fagnivå og på styringsnivå i sentrene. Siden institusjonene er organisert forskjellig ser vi viktigheten av å ha en fleksibilitet i hvordan sentrene skal organiseres. Derfor er vi enig i at det ikke er hensiktsmessig at en utformer nasjonale krav til organisering, men at det bør være opp til hvert senter å vurdere ut fra den øvrige styringsstrukturen i institusjonen. Alikevel vil vi påpeke at i den grad sentrene får egne styrer bør disse som et minimum oppfylle universitets- og høgskolelovens krav om 20 prosent studentrepresentasjon.

Dersom sentrene er lagt under fakultetsstyrer/avdelingsstyrer eller andre styrer på institusjonen bør en finne andre måter som ivaretar studentmedvirkning i sentrene. Det er mange måter å gjøre dette på, og et eksempel kan være å sette ned en referansegruppe. NSO ønsker ikke å peke på at det finnes en bestemt måte som er foretrukket, men mener at søknadene må aktivt ta stilling til studentmedvirkning. Studentmedvirkning må ha som mål å styrke både sentrenes forankring i de lokale studentdemokratiene, men også styrke kvaliteten på sentrene.

Utdanningskvalitet

Et av de viktigste kriteriene for sentrene er å dokumentere utdanningskvalitet i eksisterende utdanninger. Hvordan en skal måle og vurdere utdanningskvalitet er et svært spennende arbeid som NSO arbeider kontinuerlig med. Hva som er god utdanningskvalitet kan variere fra fagretning til fagretning, men det er nærliggende å tro at det finnes nære relasjoner mellom hva som regnes som god utdanningskvalitet på forskjellige fagretninger. NSO håper og oppfordrer NOKUT til å være med på å skape gode prosesser rundt å få en forståelse av hva god utdanningskvalitet er. NSO er gjerne med å bidrar i et slikt arbeid.

Vi håper innspillene til blir tatt til etterretning, og stiller oss bak dokumentet slik det foreligger. Lykke til med det videre arbeidet.

NOKUT

postmottak@nokut.no

Svar: Invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Før vi gir til kjenne de enkelte kommentarene, vil vi uttrykke støtte til SFU-ordningen og i hovedsak støtte til de krav, retningslinjer og kriterier som er gjort kjent i høringsinvitasjonen. Dette er også naturlig da vi finner at en overveiende del av NTNUs innspill til første høringsrunde om SFU fra desember 2009, har vunnet gehør.

Vi vil også gi vår tilslutning til SFU-ordningens hovedmålsetting om å bidra til utvikling og synliggjøring av kvalitet og synliggjøre at forskning og utdanning er likestilte oppgaver. Samtidig ønsker vi å presisere at kvalitet i UH-utdanningen ikke er mulig uten at utdanningen forskningsbaseres. Dette må skje gjennom at *både* fagets forskningsbase og forskning på læreprosesser og undervisningsformer inngår i forsknings- og kunnskapsbasen. Videre må FoU og utdanning ligge nært opp til hverandre.

NTNUs anbefalinger er primært knyttet til hvordan krav, retningslinjer og kriterier best kan utformes for å sikre etablering av SFU-er av fremragende kvalitet. Vi har i tillegg noen ønsker om presiseringer.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Seniorrådgiver
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no	Hovedbygget	+ 47 73 59 80 11	Kirsti Rye Ramberg
	http://www.ntnu.no/administrasjon	Høgskoleringen 1	Telefaks	Tlf: + 47 73 598030
		Gløshaugen	+ 47 73 59 80 90	

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Sammendrag av NTNUs anbefalinger

1. Vi anbefaler at prosess- og resultatfaktorene vektet tyngre enn innsatsfaktoren når senterstatus vurderes, og at fremragende resultater er et minstekrav for sentertildeling.

2. Vi anbefaler at den endelige utlysningen presiserer Forskningsrådets ansvar for utdanningsforskningen.

Vi anbefaler at kravene til ekspertgruppens kompetanse er konkrete og gjøres kjent før ekspertgruppen opprettes.

Vi anbefaler videre at NOKUT drar veksler på Forskningsrådets erfaringer ved fastsetting av ekspertgruppens kompetanse og sammensetning, ved søknadsutforming og evaluering.

3. Selv om utlysningen for 2011 er begrenset til lærerutdanningene, anbefaler vi at utvelgelsesprosessen gjennomføres som om utlysningen var åpen.

4. Vi anbefaler at NOKUT i den endelige utlysningen er bevisst på at alle formuleringer er med på å understreke at SFU-tiltaket er "en nasjonal prestisjeordning for utdanningsvirksomhet i høyere utdanning" som skal stimulere til fremragende utdanning.

Kriteriene for vurdering av kvalitet bør fremgå tydelig av utlysningen.

5. Vi anbefaler at det ikke settes finansielt tak for det enkelte senter, kun at det redegjøres for totalfinansieringen av SFU-ordningen. Vi anbefaler videre at kravet til størrelsen på egenfinansiering kommer fram slik at totaløkonomien i SFU-ordningen blir tydelig. Hvis en velger å sette tak for hvert enkelt senter, bør det skaffes erfaringer fra piloten før det settes et eventuelt tak. I en slik evaluering av piloten bør også pilotens fremtidige finansiering vurderes.

6. Vi anbefaler at de endelige kriteriene presiserer hvem som kan søke senterstatus og at det ytterligere tydeliggjøres at de åpner for ulike organiseringsmodeller.

7. Vi anbefaler at malen utvides med et punkt som beskriver det planlagte senterets aktivitet og at det gjøres noen enkle grep i malens struktur.

Mer om de enkelte anbefalingene

1. Prosess- og resultatfaktorenes betydning

Høringsutkastet sier at kvaliteten på eksisterende utdanningsmiljø skal stå sentralt når senterstatus vurderes og at utdanningskvalitet skal vurderes ut fra resultatfaktorer, prosessfaktorer og innsatsfaktorer. Utkastet sier også at SFU-ordningen særlig skal ”fremme og prioritere det arbeidet som finner sted i interaksjonen mellom studenter, undervisere og utdannings kunnskapsbase” og videre at ”I vurdering av utdanningskvalitet vil de forhold som antas å ha betydning for undervisningen og studentenes læringsprosess og læringsutbytte vurderes med utgangspunkt i dokumentasjonen i søknaden”.

Vår vurdering er at høringsutkastet med dette legger opp til at resultat- og prosessfaktorer tillegges stor vekt ved vurdering av utdanningskvalitet, og vi ønsker å knytte en kommentar til dette: Prosessene skal beskrive hvordan den viktige interaksjonen mellom student og faglærer finner sted, de skal beskrive hvordan utdanningene legges nært opp til FoU-arbeidet, hvordan studentene trekkes aktivt inn i FoU arbeidet og – når det gjelder profesjonsutdanningene – hvordan utdanningen praksisforankres. Prosessene er også viktig da det er disse som kan overføres til andre institusjoner og ha betydning for fremtidig innovasjon i senteret. For at prosessene skal være av høy kvalitet, ha overføringsverdi og kunne bidra til utvikling, bør prosessfaktorene vurderes ut fra to kjennetegn: De må være begrunnede og kunnskapsbaserte, og det må framgå tydelig hvordan de bidrar til resultatfaktorene. En senter søknad må kunne knytte prosessene til de gode resultatene. Det er videre viktig at senteret viser sammenhenger mellom innhold, arbeidsformer, vurderingsformer og sluttresultat.

Vi anbefaler at prosess- og resultatfaktorene vektas tyngre enn innsatsfaktoren når senterstatus vurderes, og at fremragende resultater er et minstekrav for sentertildeling.

2. NOKUT og Forskningsrådet: Behov for klargjøring av ansvar og samarbeid

Høringsutkastet presiserer at en viktig målsetting med SFU-ordningen er å stimulere til FoU basert utdanning. Vi vil i denne sammenhengen gjerne peke på at vi støtter det vi kan kalle det nasjonale doble løftet for å heve kvaliteten i høyere utdanning gjennom å styrke utdanningens metode-kunnskapsbase. Det vi har kalt det doble løftet består av etableringen av SFU-ordningen og Forskningsrådets styrkede satsing på utdanningsforskning.

Vi ønsker samtidig å knytte noen kommentarer til ansvarsfordeling og samarbeid mellom NOKUT og Forskningsrådet: For det første mener vi at det er viktig å presisere at utdanningsforskning skal ligge i Forskningsrådet og ikke i SFU-ordningen.

Vår andre kommentar gjelder vurdering av søknadene om å bli SFU: Det er viktig at ekspertgruppen som vurderer søknadene gjennom begge de to vurderingsrundene, har tillit i UH-miljøene. For å sikre tilliten vil vi anbefale at kravene til de enkelte ekspertenes kompetanse og gruppens helhetlig kompetanse er konkrete og gjøres kjent før gruppen opprettes. Vi vil videre anbefale at NOKUT drar veksler på Forskningsrådets erfaringer når kompetansekravet skal utredes og før ekspertgruppen etableres. Vi vil også anbefale at NOKUT drar veksler på Forskningsrådet når det gjelder hvordan søknaden bør utformes og evalueres. Forskningsrådet har erfaring med dette når det gjelder SFF- og SFI-ordningen, og fagmiljøene kjenner til Forskningsrådets søknadsutforming og evalueringsmetode. For fagmiljøene vil det derfor være best at vurderingene for SFU bygger på samme prinsipper som for SFF og SFI. Det stilles spørsmål ved om det er nødvendig å reise rundt til de enkelte kandidatene som er kvalifisert til andre vurderingsrunde.

Vi anbefaler at den endelige utlysningen presiserer Forskningsrådets ansvar for utdanningsforskningen.

Vi anbefaler at kravene til ekspertgruppens kompetanse er konkrete og gjøres kjent før ekspertgruppen opprettes.

Vi anbefaler videre at NOKUT drar veksler på Forskningsrådets erfaringer ved fastsetting av ekspertgruppens kompetanse og sammensetning, ved søknadsutforming og evaluering.

3. Utvelgelsesprosessen for piloten

Selv om utlysningen for 2011 er begrenset til lærerutdanningene, anbefaler vi at utvelgelsesprosessen gjennomføres som om utlysningen var åpen.

4. Alle krav, retningslinjer og kriterier må fremheve kvalitetsaspektet

Alle krav, retningslinjer og kriterier for piloten og i den endelige utlysningen må understreke at senterstatus kun er for de fremragende. Vi vil derfor foreslå at formuleringen *Det sentrale aspektet ved vurdering av søknadene er utdanningsmiljøets (dokumenterte) styrke sammenlignet med andre miljøer innen samme fag/emneområde, både på nasjonalt og internasjonalt nivå* (s. 5) endres til *Det sentrale aspektet ved vurdering av søknadene er utdanningsmiljøets (dokumenterte) styrke, både på nasjonalt og internasjonalt nivå*, det vi si, dersom vi setter det på spissen, at vi ønsker å presisere at en ikke kan tildeles senterstatus kun basert på at en er best blant dårlige likemenn

Vi vil videre be NOKUT presisere hvordan den foreslåtte karakterskalaen som går fra dårlig (1) til eksepsjonelt god (7), skal benyttes i den helhetlig vurderingen. Vår anbefaling er at en søker som scorer for eksempel best (med karakter 6 eller 7) på et flertall av kriteriene, men dårlig/svakt/mindre godt på andre kriterier, vil være bedre egnet for senterstatus enn en søker med score godt (4) på samtlige kriterier. Vi vil samtidig understreke at selv om senterets visjoner, strategier og planer er

viktige, skal det være den dokumenterte utdanningskvaliteten som teller mest, slik høringsutkastet også legger opp til.

Da kvalitetsbegrepet i SFU-ordningen er så tett knyttet til FoU, vil vi anbefale at FoU-begrepet presiseres ytterligere i den endelige utlysningen. Forskningsbasert utdanning kan ha ulike betydninger:

- Kunnskapsinnholdet i utdanningen er forskningsbasert
- Ansatte i utdanningen forsker selv innenfor relevante områder for utdanningen
- Utdanningen gir studentene forskningsmetodisk kompetanse
- Studentene er involvert i FOU-arbeid
- De pedagogiske metodene i utdanningen er forskningsbasert

En utdanning som kombinerer disse betydningene kan sies å ha en sterkere forskningsbasering enn utdanninger som kun baserer seg for eksempel på å formidle forskningsbasert kunnskap, og dette bør presiseres i den endelige utlysningen. Med en slik presisering ønsker vi også å tydeliggjøre at både fagets FoU og metodisk FoU må inngå i forskningsbasen dersom målet er fremragende utdanning.

Vi anbefaler at NOKUT i den endelige utlysningen er bevisst på at alle formuleringer er med på å understreke at SFU-tiltaket er "en nasjonal prestisjeordning for utdanningsvirksomhet i høyere utdanning" som skal stimulere til fremragende utdanning.

Kriteriene for vurdering av kvalitet bør fremgå tydelig av utlysningen.

5. Størrelsen på den enkelte bevilgning bør ses i relasjon til senterets mål og ambisjoner

Vi kan ikke se at det antatt finansielle taket (4 mill for piloten, 6 mill etter piloteringsfasen) er begrunnet.

Kriterieutkastet sier at *størrelsen på den enkelte bevilgning vil ses i relasjon til miljøets størrelse og plan for sentervirksomheten*. Vi ville her foretrukket en alternativ formulering, nemlig *størrelsen på den enkelte bevilgning vil ses i relasjon til senterets mål og ambisjoner*. Med utgangspunkt i en slik alternativ formulering mener vi at det ikke bør settes et finansielt tak for sentrene. Vi finner at et tak på 6 mill kan gi signaler om en SFU-ordning uten store ambisjoner og som stimulerer små miljø. Nå kan selvfølgelig små miljø være fremragende, men ordningen bør *også* stimulere til SFU-er i store miljø som planlegger omfattende virksomhet.

Resultatet vil selvfølgelig kunne bli at det etableres færre sentre hvert tredje år enn de 3-5 som høringsutkastet legger opp til – dersom ikke den totale finansieringsrammen for ordningen kan utvides. I denne sammenhengen ønsker vi også å bemerke at den foreslåtte bevilgningen til SFU – både totalt og per senter – er betydelig lavere enn for SFF.

I tillegg til den eksterne finansieringen, som anses som toppfinansiering, peker høringsutkastet på at konsortiedeltakerne skal bidra med egne finansielle ressurser. Det sies ikke noe om størrelsen på

kravet til egenfinansiering, noe som gjør det vanskelig å vurdere den totale økonomien i SFU-ordningen. Vår anbefaling er at dette klargjøres i de endelige retningslinjene. Det bør også klargjøres hva som kan inngå i egenfinansieringen, for eksempel eksisterende undervisning, infrastruktur og personell.

Vi anbefaler at det ikke settes finansielt tak for det enkelte senter, kun at det redegjøres for totalfinansieringen av SFU-ordningen. Vi anbefaler videre at kravet til størrelsen på egenfinansiering kommer fram slik at totaløkonomien i SFU-ordningen blir tydelig. Hvis en velger å sette tak for hvert enkelt senter bør det skaffes erfaringer fra piloten før det settes et slikt tak. I en slik evaluering av piloten bør også pilotens fremtidige finansiering vurderes.

6. Hvem kan søke og fleksibilitet i valg av organiseringsmodell

NOKUTs invitasjon til å kommentere SFU-ordningen er relativt konkret når det gjelder hvem som kan søke om pilotstatus, men vi finner ikke tilsvarende konkretisering for den generelle utlysningen som planlegges i 2013. Denne vil i følge utkastet være åpen "for alle utdanningsområder" og "universitet, vitenskapelige høyskoler og høyskoler kan søke om å få innvilget ett eller flere SFU-er". Vi anbefaler at det presiseres hvem som kan søke om senterstatus: Kan en søke ut fra et emne, et institutt, et program? Kan en søke ut fra en aktivitet? Vi anbefaler at denne presiseringen er så bred som mulig siden det kan være vanskelig på forhånd å definere hvilke grupperinger som kan bidra til framragende undervisning.

SFU-ordningen skal "bygge på en hovedmodell som innebærer at senteret inngår som en del av vertsinstitusjonens organisasjon. Senteret skal ha en veldefinert faglig ledelse og være organisert slik at den kan realisere målene i prosjektplanen på en effektiv måte". Vi støtter dette, men ønsker å understreke viktigheten av at hver SFU-kandidat må stå fritt til å velge den organiseringsformen de anser som best egnet. Valgfrihet i organiseringsform kan understrekes og konkretiseres ved at de endelige kriteriene gir eksempler på noen organiseringsalternativ.

Vi anbefaler at de endelige kriteriene presiserer hvem som kan søke senterstatus og at det ytterligere tydeliggjøres at de åpner for ulike organiseringsmodeller.

7. Søknadsmalens utforming

Vi anbefaler at malen utvides med et nytt punkt som plasseres like etter punktet om profil og visjon for senteret (punkt 3). Det nye punktet skal konkret beskrive sentrets virksomhet på en mer helhetlig og overordnet måte enn det som vil komme fram i fremdriftsplanen (punkt 7). Etter vår vurdering er det ikke rom for en slik beskrivelse innenfor den eksisterende malens ramme.

Ut fra tankegangen om at det viktigste bør komme først, anbefaler vi også at informasjon om organisering og kontaktinformasjon flyttes bak i malen.

Vi anbefaler derfor en mal med følgende punkt og struktur:

1. Tittel og sammendrag
2. Profil og visjon
3. Senterets planlagte aktivitet
4. Dokumentert kvalitet i eksisterende utdanning
5. Potensial for innovasjon og spredning
6. Organisering
7. Fremdriftsplan og budsjett
8. Kontaktinformasjon

Vi anbefaler at malen utvides med et punkt som beskriver det planlagte senterets aktivitet og at det gjøres noen enkle grep i malens struktur.

Med hilsen

Berit Kjeldstad

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Postboks 1708 Vika

0121 Oslo

Krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Vi viser til invitasjon 14.02.11 om å kommentere forslag til krav og retningslinjer for sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU. I pilotfasen skal den første tildelingen av status som SFU forbeholdes lærerutdanningen.

Utdanningsdirektoratet mener at en i valg av SFU i pilotfasen må legge særlig vekt på profesjonsrelevans og grunnopplæringens behov, planer for samarbeid med skole- og barnehageeier og betydningen av en god ledelse ved senteret, og at dette gjenspeiles i malen.

Lærerutdanningene er et viktig virkemiddel for direktoratet av flere årsaker:

- En god og relevant *lærerutdanning* er nødvendig for å sikre god faglig og pedagogisk kvalitet hos framtidige lærere¹.
- UH-institusjonene er de eneste miljøene som er akkreditert til å kunne gi studiepoeng og som derfor kan tilby *videreutdanning*.
- Støtte utenfra er viktig for å stimulere til utvikling av den enkelte virksomhet². Utviklingen av læreres profesjonsidentitet er i mindre grad enn andre profesjoner knyttet til nyere forskning³. Lærerutdanningen bør, i tillegg til andre relevante kompetansemiljøer, stimuleres til å dele sin kunnskap og forskning med skoler ved å bidra i arbeidet med etterutdanning og annen skoleutvikling.
- *Utdanningsforskning* bør være relevant og praksisnær, og bidra til høy kvalitet både på nasjonal og lokal utdanningspolitikk. I tillegg skal den bidra til at den enkelte lærer og skoles arbeid med elevenes læring forankres i forskningsbasert kunnskap.

Lærerutdanningene må ha høy kvalitet og utdanne lærere i samsvar med grunnopplæringens behov. Dette krever samarbeid med praksisfeltet. Vi viser i denne forbindelse til tiltaket "Utvikling av samarbeidsformer mellom lærerutdanning og skole-/barnehageeier" som ble gjennomført i perioden 2007-2009. Hensikten med tiltaket var å koordinere og strukturere eksisterende samarbeid mellom lærerutdanning og skole-/barnehageeier. Arbeidet skulle omfatte et bredt felt av felles oppgaver, som f.eks. praksisopplæringen til studentene, etter- og videreutdanning, utviklingsarbeid, FoU-arbeid, veiledning av nyutdannede lærere m.m. Tiltaket skulle resultere i varige og institusjonelt forankrede samarbeidsformer.

Læreryrket krever både god faglig kunnskap og evne til å reflektere over og formidle relevant kunnskap, og forståelse for de sosiale, kulturelle og pedagogiske aspektene i profesjonen. Utdanningen må legge grunnlaget for at lærere utvikler en slik sammensatt lærerrolle.

Utdanningskvalitet dreier seg om vektlegging av praksis og forskningsforankring som ledd i utdanningen. God kvalitet skapes blant annet gjennom en styrket innsats når det gjelder praksis

¹ St.meld. nr.11 (2008-2009) *Læreren. Rollen og utdanningen*

² Hagen, Anna m.fl.: *Evaluerings av "Kompetanse for utvikling. Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008"*. Delrapport 1. Fafo-notat 2006:09

³ Jensen, Karen: *ProLearn: Profesjonslæring i endring*. Oslo: PFI/UiO og SPS/HiO 2008

fra studentene sin side, og tydelige forventninger fra institusjonene til studentenes samlede studieinnsats. Sammenhengen mellom pedagogikk, fagdidaktikk, fag og praksis i lærerutdanningen må omfatte praksisdimensjonen i *hele* utdanningen, ikke bare studentenes tradisjonelle praksisperioder.

På denne bakgrunnen vil Utdanningsdirektoratet understreke at et forskningsbasert studium rettet inn mot den didaktiske koblingen mellom teori og praksis og relasjonen til praksisfeltet må være sentrale kriterier i vurderingene rundt valg av "pilotcenter" innenfor lærerutdanningene.

- Profesjonsrelevans, yrkesutøvelse og grunnopplæringens behov bør være de aspektene som bør tillegges mest vekt under vurderingen av *utdanningskvalitet*.
- Planer for senterets samarbeid med skole- og barnehageeier på et bredt felt av felles oppgaver, jf forrige avsnitt, må vektlegges i større grad i vurderingen av *senterplanen*.

Disse punktene må i pilotfasen også gjenspeiles i "Mal for søknad om SFU" under punkt 5 "Kvalitet i eksisterende utdanning".

I tillegg vil direktoratet understreke betydningen av en sterk og tydelig ledelse ved senteret, og at dette aspektet tillegges vekt under malens punkt 4 om *organisering*.

Vennlig hilsen

Anne-Ma Grønlie
avdelingsdirektør

Jørgen Nicolaysen
avdelingsdirektør

NOKUT

Postboks 1708 Vika

0121 OSLO

Deres referanse:
11/81-1

Vår referanse:
08/460-26

Vår dato:
21.03.2011

Kommentarer fra UHR til forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende undervisning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Vi viser til brev av 14.2.2011, og takker for muligheten til å komme med kommentarer til forslaget. Sentre for fremragende utdanning vil kunne bli en viktig drivkraft for å heve/dyrke kvaliteten i norsk utdanning, og vil også være med på å signalisere høyere status for utdanningsfeltet. UHR vil følge etableringen av det første pilotsenteret med interesse. Forslag til krav og retningslinjer har vært behandlet i Utdanningsutvalget og Nasjonalt råd for lærerutdanning.

Høringsinstansene er invitert til å uttale seg om søknadsprosess og vurderingskriterier. UHR har valgt å konsentrere seg om vurderingskriteriene. I tillegg vil Nasjonalt råd for lærerutdanning påpeke at man synes det er uheldig at utlysningen i 2011 ikke også omfatter praktisk-pedagogisk utdanning.

Kommentarene fra UHR:

Til vurderingskriteriene i kapittel 5

Karakterskalaen

Vår første kommentar er til den syvdelte karakterskalaen, der 1 er dårlig og 7 er eksepsjonelt god. Vi stusser ved at karakter 6 "fremragende" ikke er toppkarakter i denne sammenhengen. Dette mener vi både med utgangspunkt i begrepet "fremragende utdanning", og fordi vi i dag har et karaktersystem for høyere utdanning der høyeste karakter, A, er beskrevet som "En fremragende prestasjon som klart utmerker seg". Selv om disse to skalaene ikke har noen innbyrdes sammenheng, mener vi det er ønskelig med samsvar i begrepsbruken, siden de opptrer innenfor ett og samme system.

Dokumentert kvalitet i utdanningsvirksomheten – "Utdanningskvalitet"

Vi er kjent med at det i mandatet til arbeidsgruppen som har jobbet med SFU, het Sentre for fremragende undervisning, men at gruppen dreide prosessen til å omfatte fremragende utdanning. Det er forståelig at gruppen valgte å gjøre et slikt grep, men vi ser også at det er en komplisert sak å finne kriterier for å vurdere kvaliteten på utdanning. Til sammenlikning har man innen forskning innarbeidede systemer for vurdering og kvalitetssikring av det som produseres. Utdanning er en kompleks størrelse, og kvalitetssystemer knyttet til dette er relativt nytt. Det ligger ikke et metodeapparat til grunn for utdanning på samme måte som for forskning, noe som innebærer at skjønn må tas i bruk i større grad. Det er viktig at kriteriene som benyttes for vurdering av kvalitet ikke innebærer for stor grad av relative og subjektive vurderinger.

I forslaget heter det at sentrale aktørers tilbakemeldinger og oppfatninger om kvaliteten i utdanningen vil inngå i vurderingen. Vi stiller spørsmål ved objektivitet og etterprøvbarhet av innholdet i slike tilbakemeldinger, og viser til en undersøkelse om studiekvalitet i lærerutdanning som ble gjennomført at SINTEF på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, og publisert i mars 2011. I undersøkelsen kommer det fram en klar dissens i oppfatningene til lærerutdanningsinstitusjonen og rektor ved praksisskolene, når det gjelder kvalitet og relevans av en og samme utdannings- og praksissituasjon. Resultatet av undersøkelsen kan si noe viktig om forhold i utdanningen som bør forbedres, men den kan også være et uttrykk for at de forskjellige aktører uttaler seg fra ulikt ståsted, med ulike interesser og at kritikk og ivaretagelse av ulike deler av systemet tilligger rollen som henholdsvis utdanner og avtaker. Lærerutdanneren har ansvar for å opprettholde både vitenskapelige standarder og yrkesretting av utdanningene, og det er viktig med objektive kriterier for vurdering av begge deler, samt at vurderingen ser de to utdanningsaspektene i sammenheng. Mens vurdering av relevans for videre utdanning og forskerutdanning gjøres på basis av faglige og metodiske kriterier, kan arbeidslivsrelevans være vanskelig å måle.

Prosessfaktorer

Her er vurdering av hvordan FoU-arbeid får gjennomslag i undervisning og gjennomsyrrer studentenes læring, nevnt. Det kan virke som om det legges stor vekt på studentene som mottakere av FoU, og mindre på studentenes egenaktivitet. Studentinvolvering i FoU og studentaktiv FoU er viktige kvalitetsaspekter ved alle utdanninger, og bør være et kriterium for fremragende utdanning.

Forslag fra UHR: Entreprenørskap og dannelse

Blant kriteriene for vurdering av utdanningskvalitet, savner vi særlig to faktorer, nemlig entreprenørskap og dannelse.

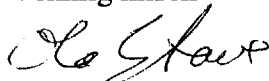
Entreprenørskap er en sentral kompetanse i profesjonsutdanningene, og en måte å involvere lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv i utdanning. Kanskje kan en av nøklene til objektive vurderingskriterier for utdanningenes arbeidslivsrelevans finnes her. Vi sikter da til sosialt og pedagogisk entreprenørskap og ikke bare til næringsrettet entreprenørskap i betydningen elevbedrift.

Utdanningssektoren retter stadig større oppmerksomhet mot betydningen av dannelse for studentenes personlige, akademiske og profesjonelle modning. Utdanningenes evne til å integrere dannelsesaspekter bør være et sentralt kvalitetskriterium. Dannelse omfatter studentenes og kandidatens evne til kritisk refleksjon, for eksempel i akademisk og yrkesetisk sammenheng. Dannelse har også å gjøre med borgerskap, og studentenes og kandidatens ansvar og rettigheter som samfunnsborgere – innen eksempelvis academia eller yrkesliv.

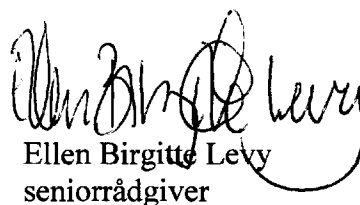
Fastsettelse av vurderingskriterier

Vi anbefaler at vurderingskriteriene ikke fikses før de er utprøvd i pilotfasen. Det hadde vært ønskelig om kriteriene også kunne prøves ut på en disiplinbasert utdanning før de fastsettes endelig.

Vennlig hilsen

Ola Stave
generalsekretær UHR

Ellen Birgitte Levy
seniorrådgiver

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Att. Katrine Nesje
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo

Sendes elektronisk til postmottak@nokut.no

Dato: 15.03.2011
Deres ref.: 11/81
Vår ref.: 2011/509

Saksbehandler:
Bjørn Jan Monstad
bjorn.j.monstad@uia.no

Besøksadr.: Gimlemoen, Kristiansand
Direkte: 38141012
Faks:

Kommentarer fra Universitetet i Agder til NOKUTs forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning SFU og kriterier for tildeling av status som SFU

NOKUT inviterer i brev av 14.2.2011 blant andre UH-sektoren til å kommentere NOKUTs forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning SFU og kriterier for tildeling av status som SFU.

Universitetet i Agder merker seg at det overordnede siktemålet med ordningen "Sentre for fremragende utdanning" er å bidra til utvikling av kvaliteten i høyere utdanning og synliggjøring av at undervisning og forskning er likestilte oppgaver for universiteter og høyskoler. Dette siktemålet er i samsvar med sentrale elementer i universitetets strategiske plan for perioden 2010-2015.

NOKUT ber om innspill på to områder:

1. Kriterier for tildeling av status som SFU

UiA finner vurderingskriteriene som relevante, men fremmer forslag om to justeringer i teksten: Det heter at "SFU-ordningen skal særlig fremme og premiere det arbeid som finner sted i interaksjon mellom studenter, undervisere og utdanningens kunnskapsbase". I lys av den betydning som gode støttetjenester (bibliotek, IT, administrativ undervisningsstøtte til vitenskapelig personale) har, og i økende grad ventes å få i læringsprosessene, foreslår vi følgende formulering: "...interaksjon mellom studenter, undervisere, støttetjenester og utdanningens kunnskapsbase".

Under avsnittet "Innsatsfaktorer" nederst på side 5 foreslås følgende innskudd: "Vurdering av på hvilken måte ledelsen, støttetjenester og fagmiljøet er engasjert i og støtter opp om utdanningsoppdraget, og hvordan miljøet sørger for at ressurser utnyttes og utvikles på en hensiktsmessig måte".

Formålet med forslagene er å synliggjøre og forsterke betydningen som teamarbeid mellom alle berørte parter har for effektiv ressursbruk og derved for kvaliteten i utdanningen.

2. Søknadsprosessen og søknadsmalen

Universitetet i Agder har ikke merknader til den foreslåtte søknadsprosessen og søknadsmalen.

Med hilsen

Marit Aamodt Nielsen (sign.)
viserektor

Bjørn Jan Monstad (sign.)
studiedirektør

NOKUT

Deres ref

Vår ref

Dato

2011/2402-BJUB

21.03.2011

Høringsuttalelse om krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Vi viser brev av 14.02.2011, der NOKUT ber om høringsuttalelse til forslag til kriterier for tildeling av status som senter for fremragende utdanning (SFU). Universitetet i Bergen har følgende kommentarer til de foreslåtte kriteriene:

Universitetet i Bergen (UiB) vurderer forslaget til kriterier som godt. Det viktigste grunnlaget for utdanningskvalitet er at utdanningene er forskningsbaserte, og vi vil fremheve som positivt at forslaget legger stor vekt på dette som kriterium for senterstatus. Vi etterlyser sterkere vektlegging av internasjonalisering i kriteriene, noe som er et grunnleggende kvalitetskriterium ved utdanningene.

I punkt 2, tredje avsnitt, formuleres hovedkriteriene for tildeling av senterstatus slik:

"Utdanningsmiljøer som blir tildelt SFU-status skal både kunne dokumentere fremragende kvalitet i eksisterende utdanning, ha gode og troverdige planer for videreutvikling og innovasjon i utdanningen og kunne bidra til spredning av kunnskap om god utdanning."

Vi mener det viktigste kriteriet for utvelgelse bør være at prosjektsøknadene sannsynliggjør potensialet for å utvikle fremragende utdanningstilbud i et fremragende senter. Potensialet må grunngis i eksisterende utdanningstilbud av dokumentert høy kvalitet. Å stille krav om at miljøene allerede skal vurderes som "fremragende" etter de kriteriene NOKUT fremhever, oppfattes som begrensende ut fra et mål om å utvikle nye prosjekter og (tverr)faglige satsninger. Vi foreslår å endre setningens første ledd til "... kunne dokumentere **høy** kvalitet i eksisterende utdanning...". Alternativt kan formuleringen endres til: "*kunne dokumentere fremragende kvaliteter i eksisterende utdanning*".

Vi vil videre kommentere bruken av begrepet "innovasjon". Forskningsbasert utdanning er i sitt vesen innovativ. Fremragende universitetsutdanninger er i stor grad basert på miljøenes vitenskapelige styrke. SFU-finansieringen kan bidra til at mer krevende undervisnings- og vurderingsformer som kan gi fremragende resultater tas i bruk, basert på kjent og dokumentert praksis. Vi foreslår å endre setningens andre ledd til "*ha gode planer for utvikling av utdanningene*".

I UHRs utredning om SFU ble det poengtert at ordningen bør vektlegge *utdanning* snarere enn *undervisning*. Begrepet utdanning omfatter undervisning, undervisningsmetoder og læringsmiljø, og dette bør gjenspeiles i hva et SFU skal være. Vi foreslår følgende justering av siste setning under punkt 2 lyder (markert som fet tekst):

“- Bidra til utvikling og spredning av kunnskap om utforming av undervisning, undervisningsmetoder og læringsmiljø som fremmer læring”.

I punkt 3, tredje avsnitt, som beskriver økonomiske forhold, foreslår vi at det benyttes en tilsvarende formulering som i Forskningsrådets SFF-reglement, punkt 11.4:

“Det gis tilsagn om bevilgning for hele senterperioden, men NOKUT forbeholder seg retten til å foreta korreksjoner i de årlige tilsagn basert på senterets framdriftsrapport”.

I punkt 4.2 beskrives forhold for vurdering av søknadene. I søknadsperioden vil senteret ikke være etablert, og referansen til senterets studenter og ansatte kan oppfattes som upresis. Vi foreslår derfor følgende omformulering (i fet type):

*“Institusjonsbesøket skal gi ytterligere innsikt i den virksomheten som presenteres i søknaden gjennom intervjuer med **de relevante fagmiljøers** studenter og ansatte og ved hjelp av observasjoner av miljøet”.*

Punkt 5, og vedlegg 1 (søknadsmalen), omhandler konkrete vurderingskriterier for søknaden. Vi har tilsvarende kommentar som til punkt 2 om begrepet “fremragende” som krav til eksisterende utdanninger. Det listes en rekke kvalitetsindikatorer som miljøene skal måles etter, og utkastet er formulert slik at potensialet for god måloppnåelse gjøres avhengig av om fagmiljøene kan defineres som fremragende etter alle kriteriene. Visjoner, strategier og planer får dermed redusert betydning. Gitt at ordningen skal kunne dekke et bredt spekter av ulike former for utdanninger, med svært ulike innretninger, organisasjonsformer, forhold til omverdenen og forskningstradisjoner, bør det vurderes om kriteriene kan gjøres mindre spesifikke og mer fleksible, slik at miljøene kan vurdere hva som skal vektlegges som viktige kvalitetselementer innenfor sine fag og fagtradisjoner.

I punkt 5, under overskriften “Resultatfaktorer”, heter det at læringsutbytte forventes formulert i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket fra 2013. Det bør vurderes å stille dette kravet i årets søknadsrunde. Vi mener videre det er en utfordring å be miljøene om å dokumentere at studentprestasjonene er fremragende i forhold til utdanningens læringsmål, gitt at det ikke er etablert standardiserte måter for å måle dette objektivt.

I vedleggets punkt fem konkretiseres de målene for fremragende kvalitet i eksisterende utdanning som NOKUT vil vektlegge. Bruk av søkertall som kvalitetsindikator, illustrerer hvorfor en forhåndsdefinert liste kan være problematisk. Høye søkertall, som kvalifiserte primærsøkere per studieplass, brukes ofte som mål på at utdannelsene er ettertraktet og av høy kvalitet. Men mange utdanninger, som innenfor realfag og språkfag, vil falle gjennom etter slike kriterier fordi fagene i seg selv ikke er høyt etterspurt av utdanningsseekende.

Siste setning under overskriften “Resultater” starter slik: “Beskriv utdanningens relevans...”. Her bør det brukes flertall, ettersom et potensielt senter vil kunne berøre flere utdanninger

I avsnittet om “prosess” bes søkerne om å drøfte strategiske vurderinger og planer for internasjonalt samarbeid. Dette er et svært viktig punkt, men etter som formuleringen ikke dreier seg om dokumentasjon av eksisterende utdanningskvalitet, bør det vurderes å flytte den til pkt. 3 i malen (“Profil og visjon for senteret”). Det bør vurderes om internasjonalisering kan omtales i et eget punkt i malen.

Sigmund Grønmo
rektor

Kari Tove Elvbakken
universitetsdirektør

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo

Att. Katrine Nesje

Deres ref.: 11/81

Vår ref.: 2009/2432/ITH

Dato: 18.03.2011

Kommentar til forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Universitetet i Stavanger (UiS) viser til brev fra NOKUT 14.02. 2011 med invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU.

UiS har følgende kommentarer:

UiS stiller seg positiv til etableringen av SFU - ordningen. Vi har gjennomgått kriteriene for tildeling av status som SFU samt søknadsprosess – og mal, og gir i det store vår tilslutning til dette.

UiS ønsker imidlertid å presisere at slik vi har forstått hensikten med ordningen, skal et SFU styrke og videreutvikle eksisterende utdanningsmiljøer. I organiseringen av senteret og gjennomføringen av senterets planer vil det derfor være svært viktig å sikre en nær tilknytning mellom senteret og den aktuelle utdanningen. Dette bør understrekes tydeligere i retningslinjene for ordningen for å sikre at et SFU ikke trekker kompetanse ut av utdanningsmiljøet, eller etablerer parallelle aktiviteter, men integrerer virksomheten i de utdanningene som senteret skal styrke.

I Utredning om etablering av Sentre for fremragende utdanning (15. 06. 2010) blir det i avsnitt 3.1 vist til Stjernø - utvalgets innstilling hvor blant annet følgende er sitert: *"Høyere utdanning skal utdanne kandidater til arbeids- og næringsliv, bidra til studentenes personlige utvikling og gi dem et godt utgangspunkt for å bli aktive borgere i et demokratisk samfunn."*

Universitetet i Stavanger vil legge vekt på denne delen av formålet med alle utdanninger, og henstiller til at dette kommer tydeligere fram også i retningslinjene for SFU. Dette innebærer at dannelsesperspektivet må være et hovedelement i utdanningen samtidig som den bidrar med kunnskaper og ferdigheter. Utdanningen må også være opptatt av å formidle etiske spørsmål og holdninger slik at studentene også under utdanningen blir bevisst sin egen identitet som menneske, og at de står i en samhandling i forhold til andre mennesker.

Med hilsen

Aslaug Mikkelsen
Rektor

Per Ramvi
Universitetsdirektør

Saksbehandler: Inger Thorshaug, tlf.: 51 83 30 18

NOKUT
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo

Deres ref.:
Vår ref.: 2011/1091 TEF000/301
Dato: 18.03.2011

Forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU - høringssvar fra Universitetet i Tromsø

Vi viser til brev fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) datert 14. februar 2011 hvor Universitetet i Tromsø inviteres til å kommentere forslag til krav om retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU.

Universitetet i Tromsøs kommentarer og merknader følger nedenfor.

Generelle kommentarer

Universitetet i Tromsø er positiv til at det settes fokus på utdanning gjennom NOKUTs oppdrag med å etablere og forvalte SFU-ordningen. Sentre for fremragende utdanning vil kunne bli en viktig drivkraft for å heve kvaliteten i norsk høyere utdanning og vil også være med på å signalisere høyere status for utdanningsfeltet. Universitetet er tilfreds med at fellesnevneren for slike sentre skal være høy utdannings- og undervisningskvalitet. Ordningen med senter for fremragende utdanning kan også stimulere til utvikling av moderne undervisnings- og læringsformer.

Utfordringen vil ligge i evaluering av utdanningskvalitet. Utdanning er en kompleks størrelse og kvalitetssystemer knyttet til dette området er relativt nytt. I vurderingen av utdanningskvalitet er det derfor svært viktig at kriteriesettet i minst mulig grad baseres på subjektive og skjønsmessige vurderinger.

Kommentarer til punkt 2 - formålet med SFU-ordningen

Formålet nevner utvikling av undervisnings- og læringsmåter i høyere utdanning. Universitetet etterlyser at formålet også omfatter vurderingsmåter.

Kommentarer til punkt 3 - sentrenes organisering og varighet

Tildeling av status som SFU skal gis for fem år, med mulighet for forlengelse med ytterligere fem år (til sammen ti år). Det skal foretas en underveisevaluering etter tre og et halvt års funksjonstid. Med bakgrunn i universitetets egne erfaringer med SFF, kommer denne evalueringen noe tidlig og vi vil foreslå at statusen som SFU gis for seks år med mulighet for forlengelse med ytterligere fire år (fortsett til sammen ti år). Underveisevalueringen kan da gjøres etter fire til fem år.

Kommentarer til punkt 4 - Søknadsprosess og søknadsbehandling

Kravene til dokumentasjon er såpass omfattende at en søknad på 10 sider vanskelig kan bli fullstendig. Vi foreslår derfor at søknadens tillatte lengde forlenges fra 10 til 15 sider.

Kommentarer til punkt 5 - vurderingskriterier for tildeling av SFU

Universitetet i Tromsø mener at SFU, som et tiltak for *fremragende* utdanning, skal bidra til å løfte og videreutvikle allerede svært gode utdanningsmiljø. Vi støtter at det stilles krav til at kompetansen i disse miljøene også skal komme andre institusjoner og utdanninger til gode. Vi mener derfor at både eksisterende kvalitet i utdanningene og vurdering av hvilken nytte et SFU kan få for sektoren på lang sikt, bør være viktige kriterier ved tildeling av sentre. Når et senter avvikles har institusjonen ansvar for å overta driften. Universitetet ønsker derfor at det stilles krav til planer for hvordan sentrene skal drives og/eller videreutvikles allerede i søknaden om sentertildeling.

Det går fram av høringsbrevet at vurderingskriteriene skal være de samme i pilotfasen som i den ordinære utlysningssrunden. Det vil imidlertid være naturlig at vurderingskriteriene ikke fastsettes før de er utprøvd i pilotfasen. Det hadde vært ønskelig om kriteriene også kunne vært prøvd ut på en disiplinbasert utdanning før de fastsettes endelig.

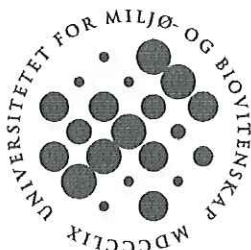
Vennlig hilsen

Jørle Aarbakke
rektor

Lasse Lønnum
universitetsdirektør

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
INSTITUTT FOR MATEMATISKE REALFAG OG
TEKNOLOGI – SEKSJON FOR LÆRING OG
LÆRERUTDANNING

SAKSBEHANDLER HANS ERIK LEFDAL
DIREKTE TLF 64966167
E-POST hans-erik.lefdal@umb.no
BESØKSADRESSE TF-KVARTALET, FLØY III
VÅR REF 2011/472
DERES REF
DATO 18.03.2011

NOKUT

v/ avd. direktør Ole-Jacob Skodvin/seniorrådgiver
Katrine Nesje
Kronprinsens gate 9
Postboks 1708 Vik
0121 Oslo

UMB ønsker å gi NOKUT et innspill i forbindelse med den utsendte invitasjonen til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for vurdering av SFU-søknadene:

I brevet fra Kunnskapsdepartementet (KD) 30.06.10 står det at NOKUT skal iverksette: "Utløsning av et pilotsenter innenfor lærerutdanning med oppstart i 2011". Men på listen over lærerutdanninger som er omtalt i NOKUTs utlysning er Praktisk-pedagogisk utdanning utelatt, uten nærmere begrunnelse. Vi mener at Praktisk-pedagogisk utdanning bør være på listen over lærerutdanninger som kan søke om å bli pilotsenter. Årsaken til dette er at PPU er en av de største lærerutdanningene i Norge (etter årlig opptaksvolum), og vi ser ingen rasjonelle grunner for å utelate denne typen lærerutdanning. UMB mener at alle typer lærerutdanninger bør inkluderes i utlysningen.

Hilsen

Vidar Thue-Hansen
Instituttleder

Hans Erik Lefdal
Seksjonsleder lærerutdanningene

NOKUT/ Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning
Kronprinsensgate 9
Postboks 1708 Vika
0120 OSLO

Invitasjon til å kommentere forslag til krav og retningslinjer for Sentre for fremragende utdanning (SFU) og kriterier for tildeling av status som SFU

Generelle kommentarer

Kunnskapsdepartementet har nå avgjort de viktigste rammene for Sentre for fremragende utdanning (SFU): SFU skal prøves ut med en utlysning av et pilotsenter i 2011. Departementet har besluttet at den første tildelingen av status som SFU, et pilotsenter, skal forbeholdes lærerutdanning. Første utlysning av midler til de ordinære sentrene vil finne sted i 2013 med de samme krav, kriterier og retningslinjer. Til pilotsenteret vil årlige bevilgninger være 4 mill. kroner.

Utdanningsforbundet er invitert til å gi tilbakemelding på kriterier for tildeling av status som SFU og søknadsprosess, og vil kommentere følgende:

- Utdanningsforbundet har i høringen om etablering av SFU av 10.12 2009 gitt uttrykk for at utvelgelseskriteriene for å bli SFU må være av en slik art at de godt ivaretar de spesielle utfordringene profesjonsutdanningene har. Det gjelder bl.a. praksisrelatert utdanning som også skiller dem fra de disiplinorienterte utdanningene. Derfor ser vi ikke behovet for egne sentre for fremragende profesjonsutdanning, og da heller ikke lærerutdanning.
- Vi ser derfor med undring på at departementet vil etablere et eget pilotsenter for lærerutdanning fordi vi mener at disse utdanningene bør vurderes ut fra like høye standarder som annen høyere utdanning forutsatt at kriteriene ivaretar deres særlige behov.

Andre kommentarer

- Når man skal etablere pilotsentre, vil vi stille spørsmål ved at dette bare toppfinansieres med 4 millioner kroner årlig, noe som vil kreve mye ressurser og energi fra institusjonenes øvrige virke.
- I pilotsenter for lærerutdanning i 2011 omfatter utlysningen fem av lærerutdanningene, men vi savner her Praktisk- pedagogisk utdanning (PPU).

- Når det gjelder vurderingskriterier for søknaden står det; ”Det vil bli lagt stor vekt på FOU-basering”. Vi ønsker å forsterke dette ved å si at FOU-basering må være en forutsetning, og støtter at det for profesjonsutdanningene både vil være FOU-basering og relasjon til praksisfeltet som må stå sentralt i vurderingene.
- Videre er vi enige i at ”dokumentert utdanningskvalitet” må telle mest, men dette er vanskelig å vurdere og å dokumentere. Utdanningsforbundet mener de faktorene som er satt opp, resultatfaktorer, prosessfaktorer og innsatsfaktorer, til sammen kan utgjøre et godt utgangspunkt for vurderingen. Vi vil likevel advare mot en tilnærming der hovedfokus legges på læringsutbytte opp mot kvalifikasjonsrammeverket.

Med vennlig hilsen
for Utdanningsforbundet

Torbjørn Ryssevik
seksjonssjef

Tove Hauge
spesialkonsulent

Kopi til: Unio